

*Нетребченко Ю. В.,
Студентка 4 курсу 2 групи
Слідчо-криміналістичного інституту
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого*

БІЗНЕС-ІНКУБАТОР ЯК ІНСТРУМЕНТ ІННОВАЦІЙНОЇ ПІДТРИМКИ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ

В умовах формування економіки, демократичного та інформаційного суспільства, прагнення входження України до Євросоюзу, необхідним є розвиток малого та середнього бізнесу. Досвід показує, що поєднання державної політики у сфері інновацій і політики в галузі підприємництва підвищує економічну ефективність вцілому. Підтримка створення та розвитку малого бізнесу сприяє інноваційній активності держави на світовому ринку, тоді як стимулювання інноваційного процесу сприяє виникненню нових компаній і розширенню їх впливу на світову економіку. Одним із таких ефективних механізмів підтримки та стимулювання малого підприємництва є бізнес-інкубатори.

Проблеми та перспективи інноваційної діяльності у малому підприємстві перебувають у полі зору таких вітчизняних вчених, як Р.М. Бойчук, Т.Г. Дудар, В.В. Мельниченко, Т.В. Пуліна, І.М. Тесленок, М.П. Носов та інші. Разом з тим, питання, пов'язані з розвитком бізнес-інкубаторів в агросфері в Україні вимагають подальшого дослідження.

Серед різноманіття економічних і соціальних функцій малого бізнесу чільне місце посідає інноваційна. Її суть полягає у формуванні якісних структурних змін регіональної спеціалізації, характеру господарських зв'язків, культури виробництва, підвищення конкурентоспроможності продукції, виходів на зовнішні ринки. Інкубатори-бізнесу поєднують у своїй діяльності малий бізнес та інноваційність, що допомагає розвивати інноваційну інфраструктуру [1].

На законодавчому рівні термін «бізнес-інкубатор» не знайшов свого закріплення, проте аналізуючи наукову літературу можна

дійти висновку, що бізнес-інкубатор – це організаційна інноваційна структура, метою якої є формування сприятливих умов для стартового розвитку малого та середнього бізнесу, які здійснюють свою діяльність з метою отримання фінансової самостійності та розробки інноваційних продуктів або послуг [8].

Метою бізнес-інкубатору є забезпечення сприятливих організаційно-економічних умов для розвитку малого і середнього бізнесу, підвищення конкурентоздатності підприємств і компаній на ринку шляхом надання всебічної допомоги підприємцям на всіх стадіях організації і функціонування підприємств, сприяння формуванню і розвитку інфраструктури підтримки малого і середнього бізнесу, створення нових робочих місць [6]. Вирішуючи проблеми малого і середнього бізнесу вирішуються проблеми і регіону, оскільки основу економічно-соціального стану та розвитку становить саме підприємництво.

Основними напрямками фінансування бізнес-інкубаторів є: фінансування з державного бюджету та надання непрямих видів державної допомоги; залучення приватного капіталу; власні кошти підприємств. В діяльності бізнес-інкубаторів досить часто спостерігається дефіцит власних коштів. Позитивним досвідом є, фінансування бізнес-інкубаторів в США, що здійснюється на кошти штатів і місцевих органів влади; субсидій (часто без повернення) від федерального уряду; орендної плати підприємців, які користуються послугами «інкубаторів»; відсотку від доходів тих, що вийшли з «інкубаторів», успішно функціонуючих малих компаній; кошти університетів та інших навчальних закладів, промислових корпорацій, приватних осіб - організаторів власних «інкубаторів», пожертвування [3, с. 81].

Варто зазначити, що бізнес-інкубатори надають не лише фінансову підтримку, але й створюють всі необхідні умови для якісної роботи, що включає в себе допомогу менторів, оплату необхідних витрат та забезпечення проектів молодих, талановитих вчених всіма необхідними ресурсами в цілому, щоб допомогти втілити геній спеціалістів у життя. Оскільки саме, бізнес-інкубатори – це один з варіантів, який стає поряд з науковими центрами і бізнес-центрами, що являє собою організаційну форму взаємодії науки і підприємництва – це складний багатofункціональний комплекс, який

забезпечує сприятливі умови для динамічної діяльності новоутворених інноваційних фірм, які реалізують новітні наукові ідеї [5, с. 85-86].

Насьогодні у нашій державі створюються і функціонують бізнес-інкубатори. Найбільш успішними бізнес-інкубаторами України можна вважати Eastlabs, iHUB, Happy Farm, GrowthUp, Wannabiz, Voomy IT-парк та Polytesco. Окрім того, для сприяння розвитку бізнес-інкубаторів в Україні створено Українську асоціацію бізнес-інкубаторів та інноваційних центрів [7, с.115]. Проте якщо говорити про агросферу, то такі спеціалізовані організації почали створюватися лише у 2020 р. Зокрема, Проект «Створення Всеукраїнського мережевого бізнес-інкубатора для диверсифікації сільськогосподарського виробництва і розвитку кооперації у сільській місцевості» став переможцем конкурсу проектів регіонального розвитку, які можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного бюджету, отриманих від Європейського Союзу. Його виконавець: Український державний фонд підтримки фермерських господарств вже отримав фінансування для його втілення – закупівлі обладнання, проведення тренінгів і організації роботи Бізнес-інкубатора [2]. Такий крок безумовно є важливим та необхідним для майбутніх підприємців в цій сфері, адже вона має свої особливості та потребує кваліфікованого навчання.

Виходячи зі змісту п.7 ч.1 ст.1 Закону України «Про інноваційну діяльність» від 4 липня 2002 р. №40-IV бізнес-інкубатор можна вважати інноваційним підприємством, що розробляє, виробляє і реалізує інноваційні продукти і (або) продукцію чи послуги, обсяг яких у грошовому вимірі перевищує 70 відсотків його загального обсягу продукції і (або) послуг [4]. Законодавче регулювання діяльності таких інноваційних підприємств здійснюється зокрема такими нормативно-правовими актами як Господарський кодекс України, Закон України «Про інноваційну діяльність» від 4 липня 2002 р. №40-IV, Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18 вересня 1991 р. №1560-XII, Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26 листопада 2015 р. №848-VIII тощо.

Таким чином, викладене дозволяє зробити висновок, бізнес-інкубатор – це організаційна інноваційна структура, метою якої є

формування сприятливих умов для стартового розвитку малого та середнього бізнесу, які здійснюють свою діяльність з метою отримання фінансової самостійності та розробки інноваційних продуктів або послуг. Такий механізм підтримки малого бізнесу набуває все більшої популярності, проте у агросфері бізнес-інкубатори лише починають створюватися, що є позитивним кроком для розвитку сільської місцевості. Незважаючи на це, перед Україною стоїть ще ряд проблем, як потребують вирішення, задля досягнення максимальної ефективності такого механізму підтримки, як бізнес-інкубатори, особливо для агросфери. Зокрема, уявляється доцільним належне правове регулювання діяльності бізнес-інкубаторів, забезпечення державної підтримки.

Список використаних джерел:

1. Бойчук Р. М., Гречаник Б. В. Формування інфраструктури інноваційного забезпечення розвитку малого бізнесу. - Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. - 2012. - Вип. 8(2). - С. 132-140.

2. Всеукраїнський бізнес-інкубатор: Український державний Фонд підтримки фермерських господарств [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://www.udf.gov.ua/index.php/proekty/biznes-inkubator>.

3. Дудар Т. Г., Мельниченко В. В. Інноваційний менеджмент: навчальний посібник. Тернопіль: Економічна думка, 2008. - 250 с.

4. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 р. №40-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2002. - №36. – Ст.266.

5. Новіков Є.А., Свідунова Л.В. Правовий статус бізнес-інкубаторів і акселераторів як форма підтримки інноваційних проєктів: досвід Польщі. – Право та інновації: Науково-практичний журнал. – 2018. - Вип.№3. - С.85-90.

6. Паламарчук О. М. Особливості функціонування бізнес-інкубаторів в Україні. - Економічний вісник університету. - 2014. - Вип. 22(1). - С. 99-104.

7. Пилипенко Т., Савюк Ю. Проблеми соціально-правового регулювання бізнес-інкубування. – Вісник факультету історії, права і публічного управління. Вип.18. – Вінниця, 2020. - С.112-116.

8. Пуліна Т. В., Тесленок І. М., Носов М. П. Проблеми та перспективи розвитку бізнес-інкубаторів в Україні як інноваційної організаційної структури. - Ефективна економіка. - 2019. - № 12. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://economy.nauka.com.ua/pdf/12_2019/7.pdf.

*Науковий керівник: кандидат юридичних наук
Бакай Ю.Ю.*

Новоқцонов Д. В.,
здобувач кафедри земельного та аграрного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ДО ПИТАННЯ ПРО СТАЛЕ КОРИСТУВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ ЛІСОВИМИ ДІЛЯНКАМИ

Площа українських лісів щороку зменшується. Сумарне скорочення загальної площі лісів виступає наслідком загрозливих тенденцій, які зачіпають різні типи лісів і регіони держави. У більшості регіонів спостерігається стабільне скорочення площі природних лісів, в тому числі корінних і вторинних. Особливе занепокоєння викликає втрата корінних лісів, які є незамінною базою для підтримки біорізноманіття. Лісопосадки також виконують функції по відновленню земель і наданню таких екосистемних послуг, як скорочення ерозії і захист від повеней [2, с. 16]. Особливо небезпечним явищем для суспільства сьогодні є вирубка лісів у Карпатському регіоні. Саме вона спричиняє не лише знищення біорізноманіття, зміну клімату, але й негативно впливає на стан охорони земельних ресурсів, зокрема, може спричинити необхідність переведення земель до інших категорій.

Проектом Стратегії сталого розвитку та інституційного реформування лісового та мисливського господарства України на період до 2022 року передбачалося збільшення лісистості території шляхом розширення робіт з лісорозведення, в тому числі за рахунок земель запасу та самозалісених земель, нарощування ресурсного й